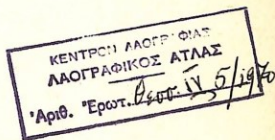

4
ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΝΟΠΟΥΛΟΥ 14
ΑΘΗΝΑΙ (136)

A!
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΝ
ΔΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

ΚΑΙ ΚΑΤ' ΕΙΜΟΝ ΠΥΡΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ 1968
ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

15-11-69/18-1-70

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

1. Ἐξεταζόμενος τόπος (χωρίον, κωμόπολις) Μετόχιον Πηλίου
(παλαιότερον ὄνομα :), Ἐπαρχίας Βόλου,
Νομοῦ Μαγνησίας.....
2. Ὀνοματεπώνυμον τοῦ ἐξετάσαντος καὶ συμπληρώσαντος Κωνσταντ. Α. Καλαζῆς... ἐπάγγελμα Διδάσκαλος.....
Ταχυδρομικὴ διεύθυνσις Ἀρχαλασσὴ Βόλου.....
Πόσα ἔτη διαμένει εἰς τὸν ἐξεταζόμενον τόπον 4 περίπου.....
3. Ἀπὸ ποῖα πρόσωπα κατεγράφησαν αἱ παρατιθέμεναι πληροφορίες :
α) ὄνομα καὶ ἐπώνυμον Εὐάγγελος Καραδεμῆτρος
.....
ἡλικία 59... γραμματικαὶ γνώσεις Ἀπόρ. Δημοτικὸς Σχολ.
..... τόπος καταγωγῆς Μετόχιον

β) Θεόδωρος Πηλοκρινίδης, 70, Ἀπόρ. Δημ. Σχολ. : Μετόχιον
γ) Εὐστάθιος Σαγριδῆς, 68, Ἀπορ. Δημ. Σχολ. : Μετόχιον

Α'. α'. ΤΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΚΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟ ΤΟΥ 1920

- 1) Ποῖαι ἀγροτικαὶ περιοχαὶ προωρίζοντο διὰ σποράν καὶ ποῖαι διὰ
βοσκήν ποιμνίων ; Διὰ σποράν Ἄμν. Σέβρασις, Κεϊστοί
Κ. Σ. Π. Διὰ βοσκήν γ. θ. α. κ. α. Ἄριστονόφουρας.
Ὑπῆρχον αὗται χωρισταὶ ἢ ἐνηλλάσσοντο κατὰ χρονικὰ διαστή-
ματα ; Ὑπῆρχον χωριστοί.....
- 2) Εἰς ποίους ἀνήκον ὡς ἰδιοκτησίαι ; α) εἰς φυσικά πρόσωπα,
δηλ. εἰς τοὺς χωρικοὺς· β) εἰς γαιοκτήμονας (Ἕλληνας ἢ ξένους, ὡς
π.χ. Τούρκους)· γ) εἰς Κοινότητας· δ) εἰς μονὰς κλπ.
Τοὶ σπαρμοκόποι ἰδιόκτηται καὶ τοὶ βοσκοκόποι μοναστη-
ριακοί.
- 3) Ὁ πατὴρ διατηρεῖ τὴν περιουσίαν του συγκεντρωμένην καὶ μετὰ τὸν
γάμον τῶν τέκνων του, διανεμομένης ὑπ' αὐτῶν μετὰ τὸν θάνατόν
του ; Συμβαίνει τὸν καὶ εἰς δύο περιπτώσεις : Καὶ εὖ
διαμερεῖ μετὰ τὸν γάμον τὰ τέκνα καὶ διαμερεῖται
μετὰ τὸ θάνατόν του — 1 —

β'. 1) Οἱ κάτοικοι ἀσχολοῦνται μόνον εἰς τὴν γεωργίαν ἢ μόνον εἰς τὴν κτηνοτροφίαν ; ἢ συγχρόνως εἰς ἀμφότερας, δηλ. τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν ; .. Συγχρόνως .. εἰς ἀμφότερας ..

Γεωργίας

2) Οἱ τεχνῖται (δηλ. οἱ βιοτέχναι) ἀσχολοῦνται ἐν παρέργῳ καὶ εἰς τὴν γεωργίαν ; .. Ἀσχολοῦνται καὶ ἐν παρέργῳ καὶ εἰς τὴν γεωργίαν ..

γ'. 1) Εἰς τὰ μεγάλα κτήματα : τῶν γαιοκτημόνων (τσιφλικούχων), τῶν μοναστηρίων ποιοὶ εἰργάζοντο εἰς αὐτά ; καὶ ὑπὸ ποίους ὄρους ὡς ἄτομα ἢ μὲ δόλοκληρον τὴν οἰκογένειάν των ; .. Τσιφλικούχοι

ὅσοι ὑπάρχουν .. εἰς τοὺς κτήματα τῶν μοναστηρίων εἰργάζοντο .. σὲ κατὰ μέρος καὶ αἱ ἐργασίαι ..

2) Πῶς ἐκαλοῦντο οὗτοι ; (κολλῆγοι, σέμπροι, μισακάτορες, σημισακάτοροι κλπ.) .. Ποία ἦτο ἡ κοινωνικὴ των θέσις ; ..

Ὅσοι καὶ τῶν ἄλλων χωρὶς κατὰ ..

3) Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβὴ των ; (εἰς εἶδος ἢ εἰς χρήμα) ; .. εἰς χρήμα ..

4) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ ἐργάζονται ἐποχικῶς, δηλ. διὰ τὰ θέριμα, τὸ ἀλώνισμα, τὸν τραχητὸν ἢ δι' ὅλον τὸν χρόνον ; Ἀπὸ ποῦ προήρχοντο οὗτοι ; ἦσαν ἄνδρες μόνον ἢ καὶ γυναῖκες ; ποίαν ἀμοιβὴν ἐλάμβανον ; ἡμερομισθίον εἰς χρήμα ἢ εἰς εἶδος ; .. Ἐχρησιμοποιοῦντο δι' ὅλον τὸν χρόνον .. ἦσαν ἄνδρες καὶ γυναῖκες .. ἔργασις, ἔργασις καὶ ἔργασις καὶ ἐπιδείκνυντο εἰς τὸν χρόνον καὶ ὁδοὺς καὶ πύλεις καὶ ἐπιδείκνυντο εἰς τὸν χρόνον ..

5) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ δούλοι (ὑπηρέται) ἢ δούλαι ; Ἐάν ναι, ἀπὸ ποίους τόπους προήρχοντο ; .. Ἐχρησιμοποιοῦντο ..

ἦσαν ἔργοι .. καὶ .. < > ..

6) α) Οἱ νέοι καὶ αἱ νέαι τοῦ τόπου τοῦ ἐπὶ ἤγειραν δι' ἀνεύρεσιν ἐργασίας ; .. ἔμειναν καὶ .. ἐπὶ ἤγειραν ..

καὶ εἰς τὴν ἡγερίαν ..

β) Ἐπὶ ἤγειραν ἐποχικῶς : ὡς ἐργάζονται .. ἢ ὡς τεχνῖται

κτίσται, γύφτοι (σιδηρουργοί), βαφεῖς (μπογιατζήδες), παραματευτάδες (ἐμποροὶ) κλπ. ; .. Πράγματι .. καὶ ..

καὶ .. ἐπὶ τὸ πρῶτον .. ἐργάζονται ..

δ'. 1) Πῶς ἐλιπαίνοντο παλαιότερον τὰ χωράφια: μὲ ζωϊκὴν κόπρον (βοῶν, αἰγοπροβάτων κλπ.), φυτικὴν (μὲ καῦσιν: α) τῆς καλαμῖδας μετὰ τὸν θερισμόν, β) τῶν θάμνων κλπ.) ἢ μὲ κάλυψιν (παράχωμα) χλόης (τριφυλλιοῦ, λαθουριοῦ κλπ.) δι' ὀργώματος; ...

... *Μετὰ κόπρον, καὶ μετὰ φύλλα.*

2) Πότε ἐγίνε τὸ πρῶτον χρῆσις χημικῶν λιπασμάτων εἰς τὸν τόπον σας; ... *ἐκ 1930.*

ε'. Ἀπὸ πότε χρησιμοποιοῦνται: τὸ σιδηροῦν ἄροτρον καὶ αἱ γεωργικαὶ μηχαναὶ εἰς τὸν τόπον σας; ... *καὶ αὐτὰ ἀπὸ*

... *ἐκ 1930.*

1) Σιδηροῦν ἄροτρον (τύποι αὐτοῦ, δηλ. μονόφτερο, δίφτερο κλπ.). Εἰς ποῖα κτήματα ἐχρησιμοποιεῖτο (ἢ χρησιμοποιεῖται) κάθε τύπος; Ποῖος κατασκεύαζε τὸ ἄροτρον τοῦτο ἢ ἀπὸ ποῦ ἐγίνετο ἡ προμήθεια αὐτοῦ; *Σιδηροῦν μονόφτερον καὶ δίφτερον*

καὶ κατόπιν διὰ τὸν (ἀνισομερὲς) ὁμόμορφον οἰκιστὴν καὶ ὁ δὲ ἄλλος οἰκιστὴς ἐκ τῆς ἑλληνικῆς κατασκευῆς (Γκλαβάνος - Βολοῦ).

Παραθέσατέ σχεδιαγράφημα (ἢ φωτογραφίαν) ἐκάστου τύπου σιδηροῦ ἄροτρου μὲ τὰς ἀντιστοίχους ὀνομασίας τῶν μερῶν αὐτοῦ, ὡς τοῦ κατωτέρω παρατιθεμένου.

1..... 4..... 7..... 10.....

2..... 5..... 8.....

3..... 6..... 9.....

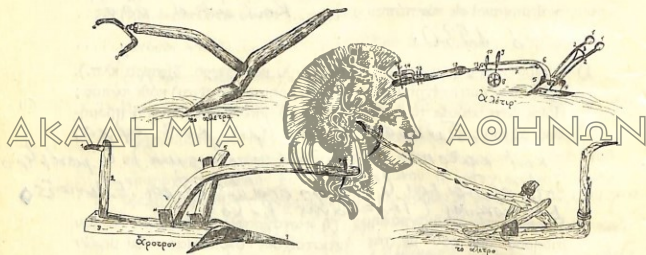
2) Τρακτέρ (ἀπὸ πότε εἶναι ἐν χρῇσει;) ... *ἀπὸ 1965*

3) Μηχανὴ θερισμοῦ *ἀπὸ 1965*

- 4) Μηχανή δεσίματος τῶν σταχύων (δεματιῶν). *Ἀπὸ 6' 1965*
 5) Μηχανή ἀλωνισμού ... *Ἀπὸ 10' 1965*

στ'. 1) Τὸ ξύλινον ἄροτρον. Ποῖος κατασκεύαζε (ἢ κατασκευάζει) τὸ παλαιὸν ξύλινον ἄροτρον ... *Ἐκείνη, ὅπου καὶ εἶχε λαί, βόδια καὶ εὐχάριζτο.*

- 2) Ποία ἦτο ἡ μορφή τοῦ παλαιοῦ ξυλίνου ἄροτρου εἰς τὸν τόπον σας καὶ ποία εἶναι σήμερον. Ποῖαι διαφοραὶ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν) εἰς τὸ χρησιμοποιούμενον ἄροτρον εἰς τὸν τόπον σας ἀπὸ τὰ εἰκονιζόμενα ἐνταῦθα ;

- 3) Ὑπογράφησατε τὸ ξύλινον ἄροτρον⁽¹⁾ καὶ τὸν ζυγὸν ὡς ἀπαντᾶται εἰς τὸν τόπον σας καὶ παραθέσατε τὰ ἀντιστοιχοῦντα εἰς τοὺς ἀριθμοὺς ἐν χρήσει ὀνόματα τῶν διαφόρων μερῶν καὶ τῶν ἐξαρτημάτων αὐτοῦ.

1. λαβὴ	6. σταβάρη	11. σταύρωμα
2. { κοντούρι	7. κλειδιά	12. {
3. {	8. παράβολα	13. {
4. { σπάρτα	9. ἄνι	14. {
5. {	10. αἰμά	15. {

⁽¹⁾ Ἐὰν εἶναι δυνατόν ἀποστείλατε καὶ φωτογραφίαν.

(Ἐὰν ὑπάρχουν διαφοραὶ, δύνασθε νὰ μεταβάλετε τὴν ἀνωτέρω ἀρί-
θμησην).

- 4) Τὸ ὕνι. Τὸ ὕνι τοῦ ξυλίνου ἀρότρου ἦτο (ἢ εἶναι) μιᾶς μορφῆς διὰ τὴν ἀροτρίασιν ὄλων τῶν εἰδῶν τῶν χωραφῶν ; δηλ. τῶν χωματερῶν (λιβάδια, κῆποι) καὶ τῶν πετρωδῶν. - Ἰχθυογραφήσατε ἢ φωτογραφήσατε τὸ ἐν χρήσει ὕνι (ἢ τὰ ἐν χρήσει, ἐὰν εἶναι διαφόρων τύπων) καὶ σημειώσατε τὴν χρῆσιν ἐκάστου.

Μία μορφή δι' ἧς εἶδετε εὐχαριστῶν...

- 5) Ποιον τὸ σχῆμα τῆς σπάθης τοῦ ἀρότρου; →

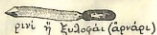
6) *ἦτο (ἦ εἶναι) κατεσκευασμένη ἐκ ξύλου ἢ σιδήρου;

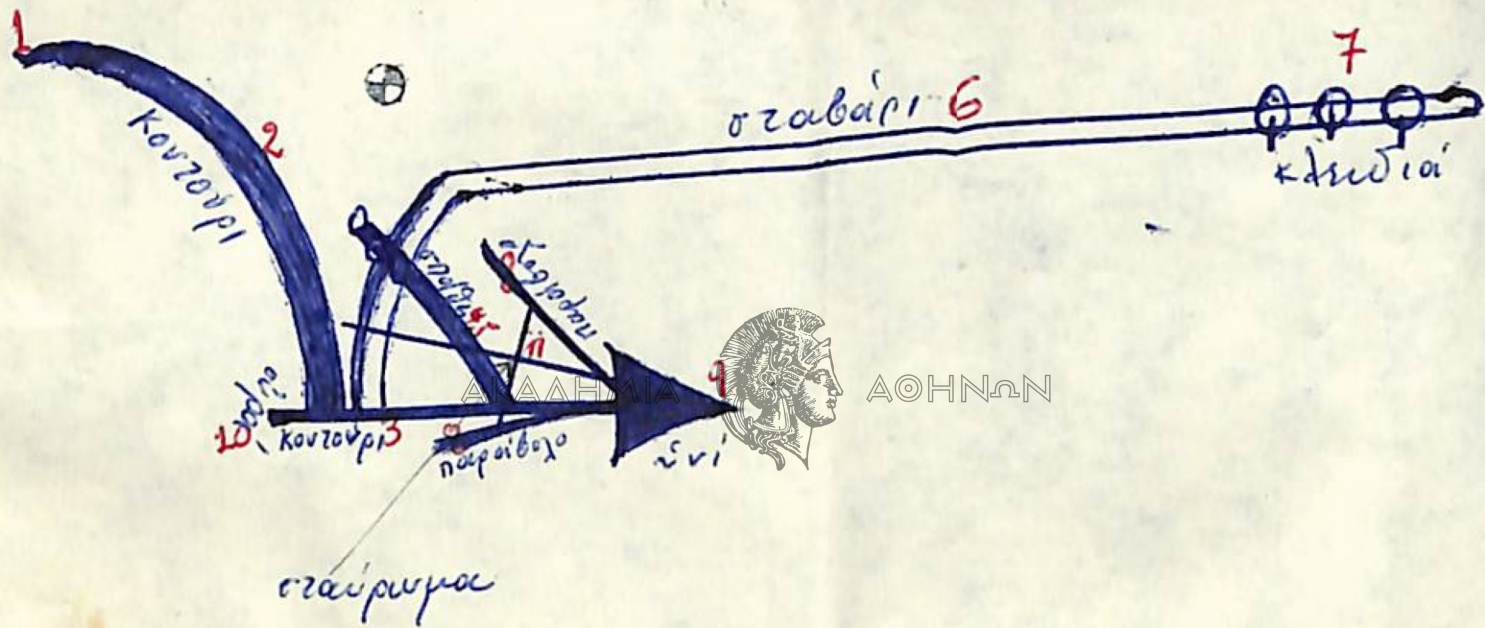

καὶ ἐκ γίνου καὶ ἐκ σιδύρου

- 7) Ἐργαλεῖα διὰ τὴν κατασκευὴν καὶ ἐπιδιόρθωσιν τοῦ ἀρότρου
(π.χ. σκεπάρνι, πριόνι, ἀρίδι, ἀρνάρι, ξυλοφάι κλπ.)...

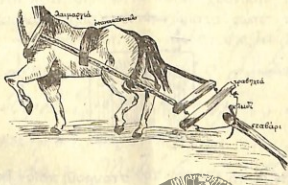
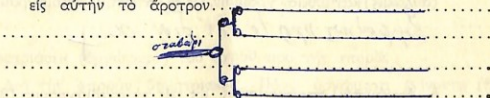
από τα τρία αυτά φέρουμε α δυνάμεις
και ελκονόμους καδυνάμεις.

ἀποτρον ξύλινον, ὡς ἦτο παλαιότερον

Περιγράψατε και σχεδιάσατε (ή φωτογραφήσατε) την σκευήν,
την ὁποίαν φέρει τὸ ἄλογον ἢ ἄλλο ζῷον διὰ νὰ προσδεθῇ
εἰς αὐτήν τὸ ἄροτρον.....

ζ'. Ἀροτρίασις (ὄργωμα) καὶ σπορά.

α) Ποιος ὠργωνε παλαιότερον (ἢ σήμερον): 1) ἄνδρας (ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ ἀγροῦ ἢ ἄλλος) 2) γυναίκα 3) υπηρέτης. Σημειώσατε ποία ἢ συνήθεια εἰς τὸν τόπον σας. *Κορινθίου κατ. 2. α. 1. 1. 2.*

και η γυναίκα και ο κορίτσι της.
Οδοντία ουνιδμοι...

β) 1) Περιγράψατε λεπτομερώς, πώς γίνεται το ζεύξιμον των βοδιών (ή του βοδιού, του αλόγου) εις τὸ ξύλινον ἄροτρον. (Παραθέσατε, εἰ δυνατόν, καὶ τὰς ἀπαιτήσεις τοῦ ζεύξιμου.)

Εἰ δυνατόν, καὶ φωτογραφίαν). Πιθανόν, ἀπ' ἐξ. γιγί, ἐξ
 τῆς βουλῆς (ἀπ' ἐξ. τοῦ βασιλέως), τραβιόντες μέσα στὸ
 ἀπ' ἐξ. καὶ ριχνόμεν. ἐπ' αὐτὸν ὁ γιγί...

2) Πώς γίνεται τὸ ζεύξιμον εἰς τὸ σιδηροῦν ἄροτρον... *Γίνετε*
με' κοινὸν ζευγος κοινολέβαρο.....

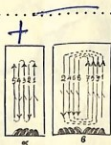
3) Πῶς κατευθύνει ὁ γεωργὸς τὰ ζευγμένα ζῶα (ἢ τὸ ζῶον) κατὰ τὸ ὄργωμα· μὲ σχοινί, τοῦ ὁποίου τὰ ἄκρα ἔχουν δεθῇ εἰς τὰ κέρατα τῶν ζώων ἢ ἄλλως ; (Περιγραφή καὶ σχεδιάσμα ἢ φωτογραφία).

τα καὶ ἡ ἐκ. παρ' ἑαυτῶν ἀφ' ἑαυτῶν
καὶ ἐξ ἑαυτῶν ταῦτα (ταῦτα) ἀποσπασθέντα
καὶ ταῖς μηχαναῖς καὶ (ἀλυστὴ) δεκτὰς ἀπὸ
τῶν αὐτῶν. -

- 4) Σχεδιάσατε πώς ἐγίνετο παλαιότερον (ἐπίσης πῶς γίνεται σήμερον) τὸ ὄργωμα. Ὁργώνεται τὸ χωράφι με ἀνοιγομένης αὐλακας (αὐλακιές) κατ'εὐθείαν γραμμὴν, ὡς τὸ κατωτέρω σχεδιάγραμμα(α);

Συμφωνία πρὸς ἐξάς διὰ α.

η ὀργώνεται περιφερειακῶς ὡς εἰς τὸ σχεδιάγραμμα (β) :

Σημειώσατε με το σημείον τοῦ σταυροῦ, ποῖον ἐκ τῶν ὁργωμάτων τούτων (α, β) εἶναι ἐν χρῆσιν· εἰς τὸν τόπον σας. Ἐὰν ὑπάρχῃ ἄλλος τις τρόπος ὁργωματος σχεδιάσατε καὶ περιγράψατε αὐτόν.

- 5) Ἡ σπορά καὶ τὸ ὄργωμα τοῦ ἀγροῦ ἐγένετο (ἢ γίνεται ἀκόμη) εἰς λωρίδας (δηλ. σπορὰς ἢ σπορίαις, ντάριες, στασιές, μεσθράδες κ.λ.π.); ὅταν ἴδωκεται καὶ σπέρσῃ. Δεῖ γὰρ ἴδωκεται σπορίαι (αὐτὴν καὶ), δεῖ γὰρ σπέρσῃ καὶ καὶ σπέρσῃ αὐτὴν σπορίαι κ.ο.κ.

Πῶς ἐχωρίζετο ἡ λωρὶς (ἡ σποριά) ; μὲ ἀύλακιάν ; ...η.....

Mit au'zakia' Siakot apil'an.

- 6) Πού υπάρχει η συνθήκη να γίνεται η σπορά του σίτου και άλλων δημητριακών μόνοι με σκαπάνη, δηλ. να μη χρησιμοποιούνται άροτρα ; ... στην Ελλάδα αρχαία χρόνια ...
... οι μύθους ...

- 7) Ποιοι τρόποι ἢ εἶδη ὀργώματος (ἀροτρίσεως) ἦσαν ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ σήμερον). Δηλ. ἡ διάνοιξις τῶν αὐλάκων μὲ τὸ ὕνι: καθέτως, πλαγίως, βαθιὰ κλπ.

Εἰς ποῖα ὀργώματα (σποράς) γίνεται χρῆσις τῶν τρόπων τούτων ἢ ἄλλων. ... *εἰς ὀργώματα σποράς*

γ) Ἀροτριάσεις (ὀργώματα) τοῦ ἀγροῦ πρὸ τῆς σποράς :

1) Διὰ τὴν σπορὰν δημητριακῶν. Πόσα ὀργώματα ἐγίνοντο (ἢ γίνονται) καὶ πότε, δηλ. κατὰ ποίαν χρονικὴν περίοδον. Πῶς λέγονται (ὀνοματολογία) τὰ ὀργώματα αὐτά π.χ. καλλουργία, διβόλισμα, γύρισμα κλπ. ... *δύο ὀργώματα*

... εἰς ἀνοιγμὰ καὶ εἰς σποράν
Παρακάλειν ἔρδα· ἀνοιγμὰ, διβόλισμα
... καὶ σποράν

Χρονολογία: ... Ὀκτώβριον - Νοέμβριον

2) Διὰ τὸ φύτευμα κηπευτικῶν. (Ἀπαρτῆσατε ὁμοίως, ὡς ἀνωτέρω)

Διὰ τὰ μεταβολικὰ καὶ ὀργώματα ἐν Ἀγροῦ
καὶ εἰς ἀνοιγμὰ καὶ σποράν

3) Ἐπὶ πόσα ἔτη δέον νὰ ἀφεθῇ σπαρτὸν τὸ χωράφι, δηλ. εἰς ἀγρο-
νάπαιυσιν, διὰ νὰ σπαρθῇ κατόπιν σιτάρι ἢ ἄλλο δημητριακόν...

4) Πόσα ὀργώματα γίνονται διὰ κάθε εἶδος καλλιεργείας (σίτου, κριθῆς, ἀραβοσίτου, ψυχανθῶν, κηπευτικῶν εἰδῶν κλπ.) καὶ κατὰ ποίαν ἐποχὴν; ... *ἔρδα· ἀνοιγμὰ καὶ σποράν*

5) Ποῖα ἐργαλεῖα ἢ σκεύη χρησιμοποιοῦνται: α) κατὰ τὴν σπορὰν. π.χ. τὸ *δισάκι* εἰς αὐτὸ περιέχεται ὁ σπόρος καὶ ἐξ αὐτοῦ λαμβανόμενος διασκορπίζεται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους; ... *εἰς τὴν σποράν*

μέστρον, σποροσάκι· γ. καὶ μέστρον εἰς σποράν
πλεξιχέτωρ εἰς (σπάρειν) καὶ καρίδων (κομματίζω)

β) Μὲ ποῖα γεωργικὰ ἐργαλεῖα (ἢ τυχὸν ἄλλα μέσα): 1) καθαρίζονται: τὸ ποδάρι, τὰ φτερά (παρούτια) κ.ἄ. καὶ τὸ ὕνι κατὰ τὴν ἀροτριάσιν (ὀργωμα, ἀλέτρισμα, κάμωμα κλπ.) ἀπὸ τὸ χῶ-

μα ἢ τὰ χόρτα, ριζίδια, τὰ ὁποῖα κολλῶνται εἰς αὐτά. Μὲ ἑλλειψοειδῆ σιδηρᾶν ράβδον, ἢ ὁποῖα ἔχει τοποθετηθῇ εἰς τὸ ἐν ἄκρον τοῦ βουκέντρου ἢ μὲ ἄλλον τρόπον; *Με' κέντρον... ἔχοντα... εἰς τὸ καὶ... ἔχοντα... ἔχοντα... (καὶ...)*.....

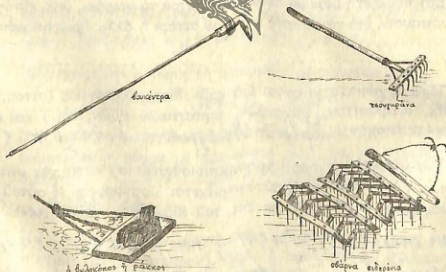
2) Γίνεται μετὰ τὸ ὄργωμα, ἰσοπέδωσις τοῦ χωραφιοῦ (σβάρνισμα, διβόλισμα); *ἔχοντα... μετὰ... ὄργωμα... ἔχοντα... μετὰ... ὄργωμα... ἔχοντα...*.....

3) Ἡ σκαφή μερῶν τοῦ ἀγροῦ ποῦ δὲν ἔχουν ὄργωθῇ (μὲ σκαλίδα, τσαπί κ. ἄ.); Νὰ γίνῃ εἰς τὴν θέσιν τῶν ὡς ἄνω (1-3) ἐρωτημάτων περιγραφή ἐκάστου ἐν χρήσει ἐργαλείου καὶ νὰ παρατεθοῦν σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίαι. (Παρατίθενται ἐνταῦθα ἐνδεικτικῶς σχεδιάσματά τινων ἐκ τούτων).

Με' τσαπί

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

γ) Ἐργαλεῖα διὰ σκάψιμον καὶ σκάλισμα τοῦ ἀγροῦ ἢ τοῦ κήπου· π.χ. ὁ κασμάς, ἡ τσάπα κ. ἄ. (Σημειώσατε τὸ ὄνομα, τὴν χρῆσιν

ἐκάστου καὶ παραθέσατε ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν)

Μοσάν, γαλ. παλαιο...
 Γκιζ, γαλ. ἀφαιρέσει...

- 6) Ποία πρόσωπα βοηθοῦν τὸν ζευγολάτην (ἢ ζευγὰν) εἰς τὸ ὄργωμα καὶ πῶς καλοῦνται οἱ βοηθοὶ οὗτοι ὥς καὶ αἱ ἐργασίαι ποὺ ἐκτελοῦν

...? Ἐδῶ δὲ χρησιμοποιεῖται βουλά...

- 7) Ποία χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τὴν σπορὰν ὀσπρίων. Πῶς ἐγένετο ἡ σπορὰ καὶ ἡ καλλιέργεια ἐκάστου εἶδους.

...? γαλ. μπαίρει...
 ...? ἀφαιρέσει...

- 8) Ποία χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τροφὰς τῶν ζώων· π.χ. ρόβη, σανόν, τριφύλλι κ.ἄ.

...? γαλ. μπαίρει...
 ...? Ἐδῶ ρόβη, ρόβη...

- 9) Πῶς ἐγένετο πρὸ τοῦ 1920 (ἢ σήμερον) ἡ καλλιέργεια τῶν γεωμήλων· ἐσπέρνοντο ἢ ἐφυτεύοντο εἰς αὐλάκια ἢ πρασιές (βραγιές) καὶ ἄλλως.

...? Οὐδὲν...
 ...? καλ. μπαίρει...
 ...? Ἐδῶ δὲ γεωμήλων...

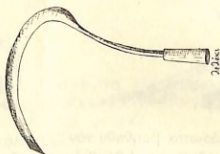
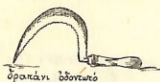
Β'. ΘΕΡΙΣΜΟΣ

α. Ἔργαλεῖα θερισμοῦ.

- 1) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον ἐθερίζοντο παλαιότερον τὰ δημητριακά. (Παραθέσατε τὸ ὄνομα καὶ ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ.

π.χ. με τὸ δρεπάνι, τὸ μαχαίρι κλπ.)

...Μὲ δρεπάνι ἢ καὶ μαχαίρι...

Ἐάν ἦσαν (ἢ εἶναι ἀκόμη ἐν χρήσει) διαφόρων εἰδῶν δρεπάνια ἢ ἄλλα μέσα θερισμοῦ, παρακαλοῦμεν νὰ τὰ περιγράψετε· ἐπίσης νὰ σχεδιάσετε τὰ ἐργαλεῖα ἢ νὰ τὰ φωτογραφήσετε.

...Ἐν χρήσει ἀκόμη εἶναι τὰ δρεπάνια καὶ μαχαίρια...

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

- 2) Μὲ δρέπανα ἢ με ποῖα ἄλλα ἐργαλεῖα (π.χ. κόσες) ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) τὰ χόρτα (π.χ. τὸ τριφύλλι κλπ.) διὰ τροφὴν τῶν ζώων (βλ. παράδειγμα εἰς τὴν κατωτέρω εἰκόνα). Κόσες καὶ θανείδες.

- 3) Ἡ λεπίς (δηλ. ἡ κόψη) τοῦ δρεπανιοῦ ἢ ἄλλου θεριστικοῦ ἐργαλείου ἤτο ὀμαλὴ ἢ ὀδοντωτὴ (Σχεδιάστε αὐτήν).

...τοῦ δρεπανιοῦ ὀδοντωτὴ, ἢ ὀμαλὴ καὶ μαχαιρί...

- 4) Πῶς ἤτο κατεσκευασμένη ἡ χειρολαβὴ του· (σχεδιάστε ἢ φωτογραφήσατε αὐτήν). Ὁ σιδηροῦς σκελετὸς πῶς ἐλέγετο;

...Μὲ ξύλινο κοίτην· ὁ σιδηροῦς σκελετὸς ἐλέγχετο μετὰ...

5) Ποῖος κατεσκεύαζεν αὐτὰ τὰ θεριστικά ἐργαλεῖα (π.χ. τὰ δρεπάνια κ.ἄ.) .. *οἱ γεωργοὶ... οἱ ἀγροῖται...* .. *οἱ δρεπανοποιοὶ...* ..

6) Ἦτο παλαιότερον (ἢ εἶναι ἀκόμη) ἐν χρήσει καὶ ὁ θερισμὸς μὲ τὰς χεῖρας, δηλ. δι' ἐκριζώσεως καὶ ὄχι διὰ κοπῆς τῶν δημητριακῶν ἢ ὀσπρίων (π.χ. τῆς κριθῆς, τῶν ρεβιθιῶν) ἢ τροφῶν τῶν ζώων (τῆς ρόβης κλπ.) .. *ταῖς χεῖρσιν... μετὰ τὰς χεῖρας...* .. *ἐκρίζοντες...* ..

β. Θερισμὸς τῶν δημητριακῶν.

1) Εἰς ποῖον ὕψος ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) μὲ τὸ δρεπάνι ἢ ἄλλο κοπτερόν μέσον ὃ σῖτος, ἡ κριθή, ἡ βρώμη, ἡ σίκαλις κλπ. .. *ἐν ὑψοῦς... ἐν ὑψοῦς...* .. *ἐν ὑψοῦς...* ..

2) Οἱ σταχὺες ποῦ ἔμεναν (ἢ μένουσιν) εἰς τὸ χωράφι μαζί μὲ τὴν ρίζαν μετὰ τὸν θερισμὸν πῶς ἐλέγοντο (ἢ πῶς λέγονται). .. *σταχὺες... καὶ ῥιζοὶ...* ..

3) Ποῦ ἀκολουθοῦν τοὺς θεριστὰς ἄλλα πρόσωπα (γυναῖκες ἢ παιδιὰ), τὰ ὁποῖα παραλαμβάνουν ἀπ' αὐτοῦ τὰ δράγματα (δραξίες, πιάσματα, χεριές, χερόβολα) τῶν σταχυῶν καὶ τὰ τακτοποιοῦν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Μήπως οἱ ἴδιοι οἱ θερισταὶ ἀποθέτουν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τὰ δράγματα ; ... *οἱ γεωργοὶ... οἱ γεωργοὶ...* ..

.. *οἱ γεωργοὶ... οἱ γεωργοὶ...* .. *οἱ γεωργοὶ...* .. *οἱ γεωργοὶ...* ..

4) Πῶς τοποθετοῦνται τὰ δράγματα (οἱ χεριές) ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Πολλὰ ὁμοῦ ; Πόσα; Μήπως τοποθετεῖται ἕκαστον δράγμα (πιάσμα τῆς χειρὸς) χωριστὰ ; Ὅπου τοποθετοῦνται πολλὰ μαζί, αἱ κεφαλαὶ τῶν σταχυῶν εὐρίσκονται πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν ἢ διασταυρῶνονται. (Περιγράψατε λεπτομερῶς) .. *πολλὰ μαζί... καὶ οἱ σταχὺες... καὶ οἱ σταχὺες...* .. *καὶ οἱ σταχὺες...* ..

- 4) Ἐδίδετο (ἢ δίδεται) προσοχή ὡς πρὸς τὴν ἡμέραν τῆς ἐβδομάδος ἢ τοῦ μηνὸς καθ' ἣν πρέπει νὰ ἀρχίσῃ ὁ θερισμός ;

Ἐδίδετο... ἡ 25αὶ ἡμέραν ἢ Παρασκευὴν

- 5) Ἐτραγουδοῦσαν (ἢ τραγουδοῦν) κατὰ τὸν θερισμὸν σχετικὰ τραγούδια ; Καταγράψατε αὐτά. ...

« Πέλλα, Πονητικοί, Βερβόχοι... »

- 6) Ποῦ τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ θερισμοῦ, προτοῦ τελειώσουν, ἀφήνουν εἰς τὸ χωράφι ἓνα μέρος αὐτοῦ ἀθήριστον. Τί κάμνουν τοὺς στάχους ποὺ μένουν ἀθήριστοι ; (Εἰς τινὰς τόπους θερίζουν τὸ μέρος αὐτὸ σταυροειδῶς καὶ μὲ τοὺς ἀποκοπέντας στάχους πλέκουν σταυρὸν ἢ ψάβαν, τὴν ὁποίαν τοποθετοῦν εἰς τὸ εἰκονοστάσι κλπ.)

Περιγράψατε λεπτομερῶς ὅπου ὑπάρχει σχετικὸν ἢ ἄλλο τι ἔθιμον.

Εὐχαριστοῦν τὰ ἄγρια καὶ χερσὶν...
τὰ σκαρρίγια... καὶ...
ὡς... καὶ...
ὡς... καὶ...
ὡς... καὶ...

δ. Τὸ δέσιμον (δεμάτιασμα) τῶν σταχυῶν.

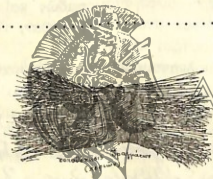
- 1) Πότε ἐγένετο τὸ δεμάτιασμα, ἤτοι τὸ δέσιμον, τῶν θερισμένων σταχυῶν. Ποίαν ἡμέραν ; Ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμὸν ; Τὸ ἑσπέρας ἢ μήπως ἔπρεπε νὰ μείνουν οἱ στάχυες εἰς τὸν ἥλιον πρὸς ξήρανσιν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ;

Τὸ δεμάτιασμα... ἡμέρας...
... ἡμέρας...
... ἡμέρας...

- 2) Πῶς ἐγένετο τὸ δεμάτιασμα ; Ποῖος ἔδενε τοὺς στάχους καὶ ποῖος τοὺς μετέφερε καὶ τοὺς παρέδιδεν ὥς χεριές, ἀγκαλιές ; Πῶς ἐδένοντο· με κοινὰ σχοινία, μὲ σχοινία κατεσκευασμένα ἀπὸ βελονοειδῆς θάμνους, π.χ. βροῦλα, σπάρτα κλπ. Κατὰ τὸ δέσιμον τῶν δεματιῶν μήπως ἐχρησιμοποιεῖτο καὶ ἐργαλεῖόν τι ; Περιγράψατε λεπτομερῶς τὴν ἐργασίαν ταύτην μετὰ παραθέσεως σχετικῶν σχεδιασμάτων ἢ φωτογραφιῶν.....

ἦ δὲ δένοντο με' σπάρτα. ταὶ ἔδενε
~~ἐξ αὐτῆς~~ ἐξ αὐτῆς οὖν τοὺς ἀριστοὺς
 ἐργαλεῖον ἐρηστικὸν ἦν.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΛΟΓΟΤΕΧΝΩΝ

- 3) Τὰ δεμάτια μετὰ τὸ δέσιμον ἀφήνοντο εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν ἢ συνεκεντρώνοντο εἰς ὠρισμένον μέρος τοῦ θερισμένου ἀγροῦ ; Πόσα δεμάτια συνεκεντρώνοντο ἐκεῖ καὶ πῶς ἐτοποθετοῦντο ;

Συνεκέντρωντο... ἐξ ἑνὸς μέρους ἀπὸ
 6 ἢ ἀπὸ 12. ἔγινοντο καὶ
 ἐπὶ τὴν γῆν.

ε. Συγκομιδὴ τῶν γεωμήλων.

- 1) Ἀπὸ πότε ἤρχισεν ἡ καλλιέργεια τῆς πατάτας εἰς τὸν τόπον σας ;

ἀπὸ τοῦ 1915.

Πότε γίνεται ή σπορά ή τὸ φύτευμα αὐτῆς.....*Με' μαρκες*
... αὐτὰ το πόντου

- 2) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ ἐξαγωγή (βγάλισιμο) τῶν γεω-
 μήλων ἀπὸ τὸ χωράφι; Μὲ σκαπάνην, μὲ ἄροτρον ἢ μὲ
 ἄλλον τρόπον. Περιγράψατε τὸ σχῆμα τῆς σκαπάνης, τοῦ
 ἄρότρου κλπ. παραθέτοντες καὶ σχετικὸν σχέδιον αὐτῶν ἢ
 φωτογραφίαν.....*Με' το' σκαπάνη*

στ. Συγκομιδὴ τοῦ σανοῦ.

- 1) Ἐσυνθίζετο παλαιότερον ἡ διατροφή τῶν ζώων κατὰ τὸν
 χειμῶνα μὲ ξηρὰ χόρτα (π.χ. σανόν, τριφύλλι, βίκου); Ἐάν
 ναί, περιγράψατε πῶς ἐγίνετο ἡ καλλιέργειά του, ἔπειτα ἡ
 κοπή, ἡ ξήρανσις καὶ ἡ φύλαξις αὐτοῦ.....*Εὐνομιδι γρο.*
... Η καλλιέργεια... (π.χ. βίκου) ἐγίνετο
με' το' ἔξολες κατὰ μέσην ὁκτώ
β.ρ.ν. καὶ κατὰ τὸν ε' β.ρ.ν.
ἡ ξήρανσιν καὶ εὐνομιδι γρο.
 2) Πότε ἐθερίζετο ὁ σανὸς καὶ μὲ ποῖον ἐργαλεῖον (δρέπανον, κόσ-
 σαν κ.ἄ.). *Εὐνομιδι γρο. Μαϊον. (15 καὶ 20). με' κόσσες.*
 (Παραθέσατε καὶ σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίας).....

- 3) Ξήρανσις τοῦ χόρτου καὶ δέσιμον. Ποῖα ἐργαλεῖα ἐχρησιμο-
 ποιοῦντο; (Παραθέσατε μετὰ τῆς περιγραφῆς καὶ τὴν σχετι-
 κὴν τοπικὴν λαϊκὴν ὀνοματολογίαν, ὡς καὶ σχεδιάσματα καὶ

φωτογραφίας) στο γήρισμα ρε ζήλω . . .
 και στο δούμα δειμά . . .
 μεν σπαρτα

Γ' ΑΛΩΝΙΣΜΟΣ

- α. 1) Μεταφορά τῶν δεματιῶν πρὸς ἀλώνισμόν. Συνκεντρώνοντο πρὸς τοῦτο ἐπὶ τόπου εἰς τὸ χωράφι ἢ μετεφέροντο εἰς ἄλλην θέσιν, π.χ. εἰς τὸ ἀλώνι, εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ σπιτιοῦ κτλ.

Μετεφέρουν παλαιώνων
 σου αὐτῶν σου

- 2) Πῶς καλεῖται ὁ χώρος ὅπου τοποθετοῦνται τὰ πρὸς ἀλώνισμόν δεμάτια. Εἰς τινὰς τόπους λέγεται: θεμωνοστάσι, θεμωνιά, θεμωνιάστρα, κλπ. Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς σωρόν; Ὑπάρχει καθωρισμένος τρόπος τοποθετήσεως;

Πρὸς τὸν αὐτῶν
 πρὸς τοὺς καὶ τοὺς πρὸς τοὺς
 ἐξ ὧν

- 3) Ὑπῆρχεν ἀνέκαθεν εἰς τὸν τόπον σας ἀλώνι διὰ τὸν ἀλώνισμόν τῶν δημητριακῶν; Μήπως ἐγένετο παλαιότερον ὁ χωρισμός τοῦ καρποῦ (τοῦ γεννήματος) ἀπὸ τὰ ἄχυρα εἰς ἄλλον χώρον, δηλ. ὄχι εἰς τὸ ἀλώνι;

ὄχι χωρὶν

- 4) Ποῦ κατεσκευάζετο (ἢ κατασκευάζεται) τὸ ἀλώνι. Ἐντὸς τοῦ συνοικισμού, εἰς τὴν αὐλὴν τῆς οἰκίας ἢ ἔξω τοῦ χωρίου; Εἰς ποίαν θέσιν;

Εἰς τὸν καὶ τὸν

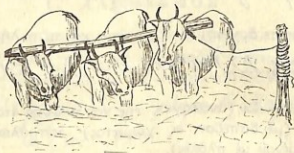
- 5) Τὸ ἀλώνι ἀνήκει εἰς μίαν μόνον οἰκογένειαν ἢ εἰς περισσότερας ;
 ἐὰν τοῦτο ἀνήκη εἰς πολλὰς οἰκογενείας, πῶς γίνεται ἡ χρῆ-
 σις του, δηλ. μὲ ποίαν σειράν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; *Ἐρχονται*
καὶ ἰδιόκτηται καὶ κοινοὶ καὶ ὅπως καὶ ναὶ ναὶ
ἢ σερραὶ γίνονται κατὰ τὴν συνεννοήσεως.
- 6) Ἀπὸ πότε ἄρχεται τὸ ἀλώνισμα καὶ πότε λήγει ; *Ἀρχεται*
ἀπὸ τοῦ 10 ἰουλίου καὶ λήγει τὸ 15 Αὐγούστου.

- 7) Εἶδη ἀλωνιῶν (ἀναλόγως τῆς κατασκευῆς των)· π.χ. χωματά-
 λωνο (μὲ δάπεδον ἐκ χώματος)· πετράλωνο (μὲ δάπεδον
 ἐστρωμένον μὲ πλάκες).
 (Περιγράψατε τὴν κατασκευὴν ἐκάστου καὶ παραθέσατε σχε-
 διάσμα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ) *Παλαιὰ ἔργον μὲ χωματὰ*
καὶ θύλακας μὲ σκελετοὶ καὶ ὕδατος εἶναι
μὲ πλάκες

- 8) Πῶς ἐπισκευάζεται τὸ ἀλώνι ἐκαστοῦ ἔτος πρὸ τῆς ἐναρξέως τοῦ
 ἀλωνισμοῦ (π.χ. τοῦ χωματάλωνου : καθαρισμός αὐτοῦ καὶ
 ἐπάλειψις τοῦ δαπέδου καὶ τοῦ γύρω τοιχώματος, ὅπου υπάρ-
 χει, μὲ πηλὸν ἐκ χώματος ἢ συνήθως διὰ μείγματος κόπρου βοῶν
 καὶ ἀχύρων).... *Σκαπὶ γράει (20 π. 25 γ. 30 μ.)*
μὲ σκουπὶ (σκουπίδι) καὶ
καθαρί γράει ἀπὸ τοῦ ὕδατος
βυζάντι καὶ ὅρμα

- 9) Ἡ ὥς ἄνω προετοιμασία τοῦ ἀλωνιοῦ καὶ ἡ ἐναρξίς τοῦ ἀλωνι-
 σμοῦ γίνεται ὠρισμένην ἡμέραν καὶ ὥραν ;.... *20. 25. 30*
ὡρι. 20. 25. 30. 20. 25. 30. 20. 25. 30.

- 10) Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς τὸ ἀλώνι τῶν δεματιῶν, ὅπου
 ὑπάρχει ἀλωνόστυλος, ὡς καὶ τὸ ἄπλωμα τῶν σταχύων πρὸς ἀλω-

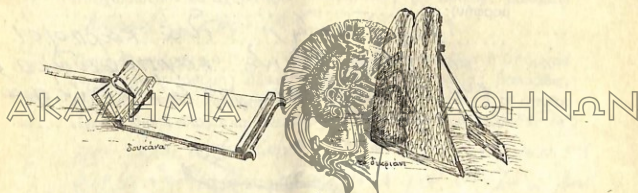
[illegible]

- α) Ἀλώνισμα πρὸς ἀχυροποίησιν τῶν σταχυῶν διὰ τῆς καταπατήσεως αὐτῶν ὑπὸ περιφερόμενῳ ζῶνι (βοῶν, ἵππων κλπ.). Πολλαχοῦ τοποθετεῖται πρὸς ταῦτο καθέτως εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀλωνιοῦ ξύλινος στῦλος, ὕψους δύο μέτρων (καλούμενος στηγερὸς, στρουλουργός, δουκάνη, βουκάνη κ.ά.), ἀπὸ τοῦ ὁποίου ἐξαρτῶνται σχοινιά, ὡς εἰς τὸ ἀνωτέρω σχεδιαγράφημα, διὰ νὰ συγκρατοῦνται ἀπὸ τὸ ἕτερον ἄκρον τῶν τῶν ζῶα, ὥστε νὰ περιφέρωνται κυκλικῶς, «νὰ ἐρχωνται γῦρες», καὶ οὕτω νὰ κόβουν τὰ στάχυα.....

Ενταύθα... δὲ χρησιμοποιοῦνται (ἐξαρρο-
φίται). ὁ... φάσκει οὕτως.....

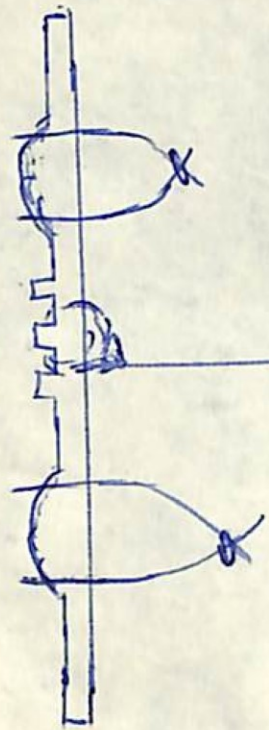
- 20 —

γ) Ποῦ ἐντὶ τοῦ ἀλωνισμού διὰ τῶν ποδῶν χρησιμοποιεῖται καὶ μηχανικὸν ἀλωνιστικὸν μέσον· π. χ. χονδρὴ ἐπιμήκης σανὶς εἰς ἓν τεμάχιον ἢ δύο, προσαρμολόμενα. Αὕτη ὠπλισμένη εἰς τὴν κάτω ἐπιφάνειαν διὰ κοπτερῶν μεταλλίνων ἐλασμάτων ἢ ἀποσχιδῶν σκληροῦ λίθου ἐξαρτάται ἐκ τοῦ ζυγοῦ ἐξευγμένων ζώων, σύρεται δ' οὕτω κυκλικῶς ἐντὸς τοῦ ἀλωνίου ἐπὶ τῶν ἐστρωμένων σταχυῶν διὰ τὸν ἀλωνισμόν των.

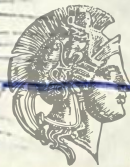

Σημειώσατε, ἔάν ἀπαντᾷ εἰς τὸν τόπον σας τὸ ἀλωνιστικὸν τοῦτο
μηχάνημα ἢ ἄλλο τι, τὸ ὄνομα αὐτοῦ (π. χ. δουκίνα, δικριάνι,
βωλώσυρος), περὶ τῆς κατασκευῆς του, τὸ σχῆμα καὶ τὰς συνήθεις
διαστάσεις. Ἀπὸ ποῦ τὸ ἐπισημεύοντο παλαιότερον καὶ σήμε-
ρον. Ἐπίσης πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του καὶ διὰ ποῖα δημητρι-
ακά. Ἠλωνίζοντο (ἢ ἀλωνίζονται) ὅλα τὰ δημητριακά με ἀλωνι-
στικὸν μηχάνημα; Μήπως π.χ. ἡ κριθή καὶ τὰ ὀσπρία (κουκκιά,
ρεβίθια κ.ά.) ἠλωνίζοντο διὰ τῶν ποδῶν ζώων ζευγγομένων καὶ
περιφερομένων ἐπὶ τῶν σταχυῶν τούτων; Εἰς τὸν πόρον μας
ἐξ ἀλυνίστρα γίνεται καὶ δουκίνα. Διὰ μηχανήματα
χωτρύνουσι δὲ καρυφάκια καὶ ἀλά φράιν. μ.ε. καρίνες
καὶ ἀπό κοίτη. σαρκενάρια καὶ ὑψηλοτάκιον.
στ.δ.φ.ν.α. "Εργασταῖον. μανίχοι. λουζ. ἢ καὶ
ἀφραϊ. φιν. καὶ ἀφρα. λα. φαί. και. α.. Ὁραν. δυνη. χ.ε. ποσόδες
μυροῦ. δυνη. ιακόν. ρ. 17. ἤλωνίζοντο ὅσοι μ.ε.
δουκοί ν.1.

-21-

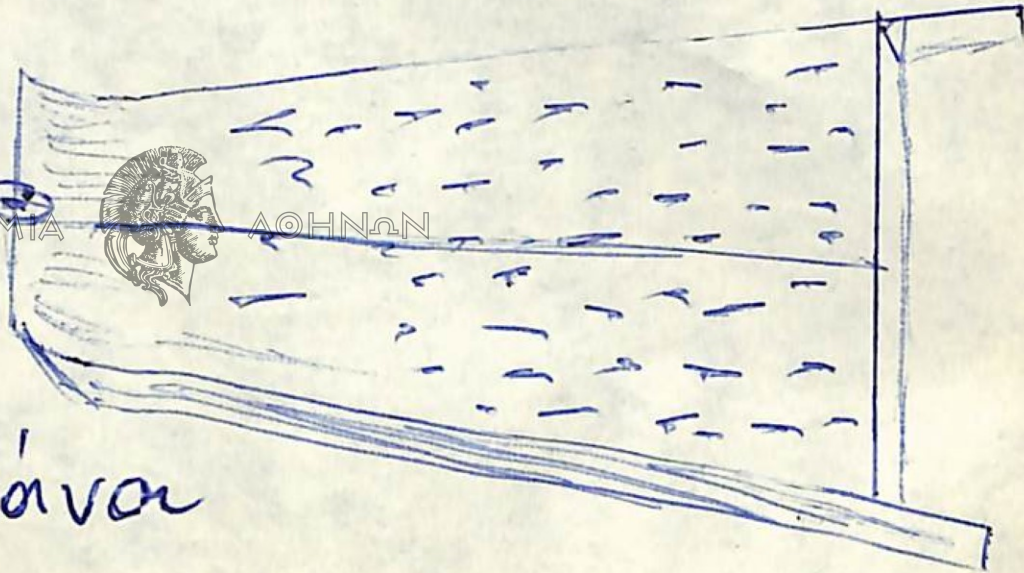

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Βουκάνοι

- δ) Ἀπὸ ποίαν ὥραν τῆς ἡμέρας ἀρχίζει ὁ ἀλωνισμός, κατὰ ποίαν δὲ διακόπτεται διὰ τὰ ἐπαναληφθῆ τὴν ἐπομένην. ;

Ἀρχ. γρ. ἀπὸ εἰς 10 π. μ. καὶ ἐπείνουν
 αὐτὸς 4 ὥρ. ἐπὶ γρ. καὶ 3 ὥρ. γρ. καὶ
 καὶ σήμερον

- 12) Ποία ἄλλα ἀλωνιστικὰ ἐργαλεῖα εἶναι ἐν χρήσει; (Εἰς τινὰς τοίπους χρησιμοποιεῖται ἐπίμηκες ξύλον, τὸ ὁποῖον, καλούμενον διχάλι, δικούλι, δουκράνι κλπ., ἔχει τὸ ἄκρον ὁδοντωτὸν ὑπὸ τὴν κατωτέρω μορφήν):

ἔνα δικούλι, ἔνα καρπόιοι
 καὶ ἔνα ξύλον καρπύζαρον,
 καὶ ἔνα δουκράνι γιὰ τὸ κατείναν
 τὸν καρπὸν

δουκράν' ἢ διχάλι

- 13) Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἀλωνισμοῦ ὁ γεωργὸς μὲ τὸ διχάλι ἢ τὸ δικράνι, ἐρχόμενος γύρω εἰς τὸ ἀλώνι, ρίπτει ἐντὸς τοῦ κύκλου τὸν ὁποῖον διαγράφουν τὰ ζῶα ἢ τὸ ἀλωνιστικὸν μηχανήμα τοὺς ἀκό-
 πους στάχους ; ... γρ. γρ. καὶ τὸ

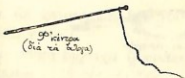
ἀνακαλῶν καὶ τὸ ἀνοιστὴν καὶ κ. λ. π.
 ἐντὸς τοῦ ἀλωνιστικοῦ γρ. καὶ τὸ γρ.

- 14) Ἦτο ἐν χρήσει εἰδικὴ ἀλωνόβεργα διὰ τὴν ὁδήγησιν καὶ τὸ κύ-
 πημα τῶν ζῶων ; (Ἐν Κρήτῃ λέγεται αὕτη βουκέντρι' ἀλλαχοῦ
 φ' κέντρα). Πόσον μῆκος εἶχε καὶ ποία ἡ κατασκευὴ της ; (Σχε-
 διάσατε τὴν ράβδον αὐτήν). (Βλέπε κατωτέρω εἰκόνα).

Διὰ τοῦ βούρου ἢ κέντρα, διὰ τοῦ αἰχμῆ
 τοῦ μισοῦ γρ. (καὶ τοῦ κ.)

- 15) Πώς λέγεται ἡ ἐργασία τοῦ ἀλωνίσματος ἐνὸς ἀπλώματος, δηλ. ἐνὸς στρώματος σταχύων ἐντὸς τοῦ ἀλωνιοῦ. (Ἐν Κρήτῃ καλεῖται δοῦλα). Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σίτου, κριθῆς, βρώμης κλπ. ἤλωνίζοντο καθ' ἡμέραν.

100... δέμα' τινα... ἄλλα... ρι... αἶ... μισ'...
... ἡμέρας...

- 16) Πώς λέγονται οἱ ἀλωνισθέντες στάχυες, προτοῦ λιχνισθοῦν διὰ τὰ ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα ἀπὸ τὸν καρπὸν; (ἐν Κρήτῃ: μάλαμα)

Λίγονται... ραί... λες...

- 17) Ποιοὶ ἀλωνίζουν: ὁ ἴδιος ὁ γεωργὸς με ἰδικὰ του ζῶα ἢ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν ἀκόμη) εἰδικὰ ἀλωνισταὶ (ἐν Αἰτωλίᾳ: βαλμάδες, δηλ. τσοπάνηδες, καλούμενοι ἀλωνοῖται καὶ ἀγωγιάτες), οἱ ὅποιοι εἶχον βοδία ἢ ἄλογα καὶ ἀνελάμβανον τὸν ἀλωνισμόν.

... ἔχει... ἄλογα... ἀνελάμβανον τὸν ἀλωνισμόν...
... ἔχει... ἄλογα... ἀνελάμβανον τὸν ἀλωνισμόν...
... ἔχει... ἄλογα... ἀνελάμβανον τὸν ἀλωνισμόν...

- 18) Πλὴν τοῦ μέσου τούτου με ζῶα καὶ με ἀλωνιστικὸν ἐργαλεῖον ὑπῆρχον παλαιότερον εἰς χρῆσιν ἄλλα μέσα χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχυς· π.χ. τὸ κοπάνισμα αὐτῶν με χονδρὸν ξύλον (τὸν κόπανον) ἢ με ἄλλον τρόπον; (βλ. κατωτέρω ἐν σελ. 26 εἰκόνα).

Δεν... ὑπῆρχε... ἄλλος...
... ἄλλος...

- 19) Ὁ κόπανος οὗτος πῶς ἐλέγετο· ἐκ ποίου ξύλου κατεσκευάζετο· πόσον μῆκος καὶ πάχος εἶχε καὶ ποῖον τὸ σχῆμά του;

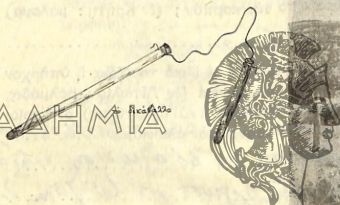
- 20) Τὸ κοπάνισμα τῶν σταχύων ἐγένετο εἰς τὸ ἀλώνι ἢ εἰς τὴν αὐλήν;
Διὰ ποῖα δημητριακὰ ἐγένετο (ἢ γίνεται) χρῆσις τοῦ κοπάνου
(π.χ. φακῆς, ρεβιθίων κλπ.).....

κόπανος στρογγυλῆς

ξύλο κομμενικὸν διὰ τὸ κοπάνημα
μικροῦ καρποῦ δημητριακῶν...

Ὑπὸ πόσων καὶ ποίων προσώπων ἐγένετο· μόνον ὑπὸ τῶν μελῶν
τῆς οἰκογενείας ἢ καὶ συγγενῶν; Ἀνελάμβανον τὸ ἔργον τοῦτο
ἄλλα πρόσωπα ἐπ' ἀμοιβῇ; Πῶς ἐκαλοῦντο τὰ πρόσωπα αὐτά;
Πῶς ἐγένετο τὸ κοπάνισμα τοῦτο διὰ τὰ δημητριακὰ μεγάλων
παραγωγῶν;

- 21) Ποῦ ἐτοποθετοῦντο (ἐξηπλοῦντο) οἱ στάχυες διὰ τὸ κοπάνισμα.
Ἐγένετο τοῦτο ἀπ' εὐθείας ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἢ ἐπὶ ξύλου; Πόσαι
στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σταχύων ἐκοπανίζοντο τὴν ἡμέραν;
Τὸ κοπάνισμα ἀπέβλεπε μόνον εἰς τὸν χωρισμὸν τοῦ καρποῦ ἢ

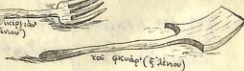
.....

- Κατὰ τὸ κοπάνισμα μήπως ἔλεγοντο εἰδικὰ δίστιχα ἢ φράσεις διὰ τὸν συντονισμόν τοῦ ρυθμοῦ τῆς ἐργασίας; ... *τὴν ὥρὰ τοῦ σπιν*

Ποιος την έπρομηθεύθη (πρόσωπον, συνεταιρισμός κλπ.). (Περιγράψτε τον τρόπο λειτουργίας αυτής) ... 1955... και 422...

β'. Δίχνησμος

ολίσχυνες. Ήθελαν... «λαμπρινή»... Σπιννέζαν με
δικού... και με καρδιά... και από...
μήτ'... έχω... αλυσ...
...κατα... έκοι...

— 25 —

ἀπὸ τὸν καρπὸν, καρφώνεται τι ἐπάνω εἰς τὸν σωρόν ; Μήπως μα-
χαίρι, τὸ θρινάκι ἢ ἄλλο τι ; Τί λέγεται κατὰ τὴν πρᾶξιν ταύτην
καὶ πρὸς ποῖον σκοπὸν γίνεται τὸ ἔθιμον τοῦτο. Ὁ σωρὸς ἔχει .

σχῆμα. ἐπίμικτος. Ἐπάνω σὲ σωρὸν καρφώνεται ἔθιμον
σταυρὸς ξύλινος. « Ἄιντε, καὶ τοῦ χρυσοῦ πλεονέστερος .
Τὸ σταυρῖνον . γὰρ νύ καὶ ὁ βασιλεὺς καὶ τοῦ χρυσοῦ .
καὶ βασιλεὺς ὁ θεὸς . ἢ καρφακορία νύ ἐστίναι διδασκίαι .

- 2) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον γίνεται τὸ ἀνέμισμα ; (Πῶς λέγεται τοῦτο :
φτυάρι, θρινάκι ; Ἰχνογραφήσατε τοῦτο

... λέγεται καρφοφόρι καὶ ὄφρα ἴδωμεν ὅτι .
... καὶ ἔργον αἰκονομήσιον λέγεται καὶ περὶ νύ .

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Ποῖος λιχνῶ (ἀνεμίζει) ἄνδρας, γυναῖκα· εἰδικὸς λιχνιστὴς ἐπ' ἀμοιβῇ ;

Καὶ ὁ ἀνδρῶν καὶ ἡ γυναικῶν καὶ ἡ φιλικῶν
μετὰ νύκτα . . . ὁ ἀνδρῶν καὶ ὁ γυναικῶν εἰδικὸς λιχνιστὴς .

- 4) Πῶς λέγονται τὰ χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχυῶν, τὰ ὁποῖα μετὰ τὸ
λίχνισμα παραμένουν μετὰ τοῦ καρποῦ (εἰς τινὰς τόπους καλοῦν-
ται : κόντυλοι, κόμπια). Πῶς ἀποχωρίζεται ὁ καρπὸς ἀπὸ τοὺς κον-
τύλους ἢ τὰ κόμπια ; Ποῦ συνηθίζεται νὰ γίνεται δεύτερον ἀλώ-
νισμα διὰ τῶν ποδῶν τῶν ζώων, ὥστε νὰ ἀποφλοιωθῇ ὁ σίτος κλπ ;

Λέγονται γὰρ χονδρὰ . . . κόμπια . . . καὶ ὁ ἀνδρῶν καὶ ὁ γυναικῶν .
ἀνδρῶν καὶ κόμπια . . . καὶ ὁ ἀνδρῶν καὶ ὁ γυναικῶν .
μετὰ νύκτα . . . ὁ ἀνδρῶν καὶ ὁ γυναικῶν .
Ἐνταῦθα δὲ νύ γίνεται . . . ὁ ἀνδρῶν καὶ ὁ γυναικῶν .

- 5) Πῶς γίνεται ἡ ζευξίς τῶν ζώων διὰ τὸ δεύτερον, ὡς ἀνωτέρω, ἀλώ-
νισμα ; Ποῦ ἀπαντᾷται τὸ ἀλώνισμα τοῦτο· πῶς λέγεται ; (Ἐν

Κρήτη: ξεβαβούλισμα καὶ καρπολώνεμα)· διὰ ποῖα δημητριακὰ συν-
ηθίζεται τοῦτο

- 6) Ἀφοῦ διὰ τοῦ λιχνίσματος (ἀνεμίσματος) ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα,
πῶς γίνεται ἡ διαλογή τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ μετ' αὐτοῦ παραμείναντα
χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων (τοὺς κοντύλους, κόμπια κ.ἄ.) ;.....

Γίνεσθαι μὲ τὸ δερμόνι. τὸ ἀπὸ σπ. ἑλκεῖ. σφραγισθέν. πικρὸ.
τὸ χρίσθαι. τὰ δερμόνια. πικρὰ. μὲ τὰν... κ.ἄ. μ. ο., διὰ.
ἐκεῖ. κόσκινον. μὲ δερμάτινον. πᾶσαν. χερσὶς. ἡ δὲ ρ. ε. σ. ...

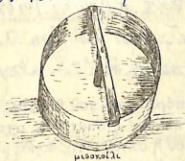
Γίνεται τοῦτο κατὰ τὸ ἀνέμισμα, ἀπομακρυνομένων τῶν ξένων αὐτῶν
ὕλων ὑπὸ γυναικὸς διὰ σαρώθρου, ἢ δι' ἄλλων μέσων, ὡς π.χ. κοσκί-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

νων μὲ ὅπως διαφόρων μεγεθῶν π.χ. μὲ τὸ κόσκινον τὸ καλούμενον
κατὰ τόπους: βολίστρης, δερμόνι, δορμόνι, δριμόνι, ρεμόνι κλπ.

[illegible]

- α) τὸ παπαδιάτικο,
β) τὸ ἀγροφυλακιάτικο,

γ) τὸ γυφτιάτικο,
δ) τὸ ἀλωνιάτικο κλπ.

Σημειώσατε τὰ ἐν χρήσει παλαιότερον μέτρο τῶν δημητριακῶν (ὄνομα, χωρητικότης, σχῆμα, καὶ παραθέσατε ἰχνογραφήματα ἢ φωτογραφίας αὐτῶν) ... *Εἰς βιβλ. τοῦ ἀντιπ. ἀρχ. καὶ...*

[illegible]

- 3) Πού άπεθηκεύετο κατόπιν ή παραγωγή (ό καρπός) ύπό τοῦ γεωργοῦ ἐντὸς τῆς οἰκίας (εἰς ποία δοχεῖα) ἢ εἰς ἀγρούς ἐντὸς εἰδικῶν λάκκων ; (Σημειώσατε λεπτομερῶς εἰς ἑκάστην περίπτωσηιν τὰς σχετικὰς συνηθείας). *Αν εἴδηται μετὰ τοῦ σιτι. κα.*

...ελευθερία σκέψης, μέγιστη... «σοκκογόνα»...

- 4) Τὸ ἄχυρον ποῦ ἀπεθηκεύετο. Εἰς ἀποθήκην (ἀχυρῶνα) ἐντὸς τοῦ χωρίου ἢ εἰς τὸν ἀγρὸν καὶ παρὰ τὸ ἀλώνι. Πῶς ἐγίνετο ἡ ἀποθή-

2) Πώς λέγεται ή φωτιά αύτή ; (π.χ. φανός, άφανός κλπ.).....

λέγονται... κοίτες... οδοιπορτοί...

β'. 1) Ποίος ανάπτουν τήν πυράν παιδιά, ήλικιωμένοι, ποίος άλλος ;....

... Κυρίως... τούς... γεωγράφους... και... ούς... νεύκρους...

2) Ποίος ή ποίοι συλλέγουν τά ξύλα, θάμνους κλπ. διά τήν πυράν.

Τά κλέπτουν ; "Αν ναι, από ποίον μέρος ; ... τούς... μαγειράς...

από... τούς... αγρούς... μίαν... εθελοντάς... εμψυ-
χούς...

3) Πώς γίνεται ή συγκέντρωσίς των. (Περιγράψατε λεπτομερώς)

Κάθε... παιδί... τούς... παραστάς... σκαμνίστους... τούς...
από... τούς... σπύλους... τούς... τούς... τούς...
τούς... πυράς...

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

γ'. Ποίαι αί συνθήκαι εις κάθε τούτων διά κάθε πυράν ;

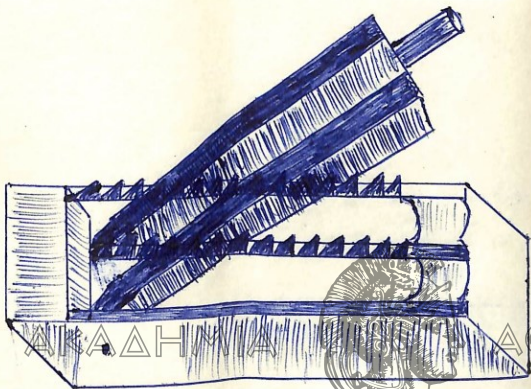
1) Προσευχαί, διάφοροι έπικλήσεις, εόρκια, άσματα, κρότοι, θόρυβος.

Καταγράψατε τά σχετικά κείμενα... τούς... τούς...

μυθολογίας... Απακρυσ... και... τούς... τούς...
... τούς... χορεύουσιν... τούς... τούς...
... τούς... τούς... τούς... τούς...
... τούς... τούς... τούς... τούς...

2) Πηδήματα, χοροί γύρω από τήν πυράν. (Περιγραφή λεπτομερής)

... τούς... τούς... τούς... τούς...
... τούς... τούς... τούς... τούς...
... τούς... τούς... τούς... τούς...
... τούς... τούς... τούς... τούς...

α μείζωνος α (χονδρότης καθαρώς).

α) εφόσον γινώσκωι εφραζέται πρὸς ἀποίνωσιν (φράξιμο
τῶν ῥιζῶν) τῶν ἀποζῶν κορυφῶν τοῦ ἀναριού.

δ) εφραζέται: εἰς αὐτὸν καταβύθιστος, εἰς αὐτὸν τερνίβης, θείσθ. λείψιλος, εἰς αὐτὸν Πάσις γινώσκωι.